



B E S Z Á M O L Ó J E L E N T É S

Barlangtani Intézet

D - 1979 - 17.

Könyvtára

A DOROGI " JÓZSEF ATTILA " MŰVELŐDÉSI KÖZPONT "KADIĆ OTTOKÁR"

BARLANGKUTATÓ SZAKKÖRÉNEK

1979 évi tevékenységéről.

Az 1979 év folyamán kutató munkánkat - az előző évekhez hasonlóan - a

Sátorköpusztai- és a Strázsa barlangok további feltárása, karbantartása képezte, továbbá a dorogi mészkőbányában robbantás útján feltárt aragonitbarlang és a Pilienyergi víznyelő barlang továbbmélyítése voltak a feladataink.

a./ A kutató munka váltakozóan egész évben folyamatosan szombat-vasárnaponként folyt.

I./ A Sátorköpusztai barlangot a csoportunk alakulása óta kutatja. Az 1

Az 1977 évi kutató munka nyomán sikerült a továbbjutás lefelé mélyített akna segítségével. Mintegy 16 m-el mélyebbre jutva a járatokat agyagos törmelék zárta el és a mélyített aknán át a felette fakadó forrás vize lecsurogva az agyagot sárrá változtatta. A járatok tisztítását az aknán át vödörrel történő szállítás is nehezítette és végül az itteni munkát megállította az a sajnálatos eset, hogy a mintegy 10 m mély akna faácsolatai elmozdultak és az akna beomlott. Az elmúlt évben ezt a beomlott aknát kellett újra lemélyíteni és újra kiácsolni. Ez az újrányítás azonban igen körülményes és nagy körültekintést igénylő munkát jelentett és emiatt az év végéig csupán 6 méterig sikerült újra lejutni, így az akna újrányításának befejezése az 1980 évre vár, ugyancsak a járat eltömődésének eltávolítása.

A Sátorköpusztai barlangnál az évben 29 napon 379 fővel 1953 munka-

I.2. szórát töltött csoportunk a feltáró munkával. Ezenkívül a barlang karbantartását végeztük és 8 alkalommal szerveztünk különböző csoportok 277 fő látogatóját fogadtuk és vezettük végig a barlangban.

Ez az év sem múlt el anélkül, hogy erőszakos behatolás ne történt volna, a szellőző rács falazatát megbontva hatoltak be a barlangba és a biztonsági zárat is tönkretették. E károk elhárítása is több napi munkát követelt.

II. A Strázsabarlang feltárási munkálatai a barlangot lezáró vasajtó többszöri feltörése után annak megjavítására szükséges munkák miatt, valamint a barlang törmeléanyagának kiszállítására szolgáló sineknek is illetéktelenek részéről történt felszedése miatt szüneteltek és a szükséges karbantartási munkákra szorítottak. Nem is szólva arról, hogy a sorozatos rongálások az itt dolgozó kutatóknak teljesen elvette a kedvét, mivel tapasztalataink szerint ezeket a káros rongálásokat egyetlen hivatalos szerv sem volt eddig képes kellő közbelépéssel megszüntetni.

Itt 12 napon 75 fő 182 munkaórát teljesített a karbantartás során.

III. A Pilisnyergő viznyelőbarlangban május hónaptól október hóig végeztünk szombat-vasárnaponként munkát. Ezek elsősorban arra irányultak, hogy a nyelő melletti kutatóház mögött további szállás lehetőséget teremtsünk, ezért a kutató-faház mögött ahhoz csatlakozóan a prtoldalba mélyítve kb 8 m hosszú fagerendákból készített kunyhót építettünk és a kutatóház környékén korábban már bekerített táborhelyet új kerítéssel korszerűsítettük. Ezen kívül a barlangból felhuzott törmeléknek könnyebb és jobb elhelyezésére új meddőhányót létesítettünk, ahová a vödörrel a szállításkifeszített drót kötélre erősített csigakerékhez kapcsolva úgy oldottuk meg, hogy a tele vödör a kötél magától kifutott a hányóra. Hasonló szállítási könnyítéseket terveztünk a föld alá is, ehhez azonban a járatok egy részét ki kellene tágitani. Ez persze kézi erővel szinte megoldhatatlannak tűnt. Elhatároztuk ezért, hogy augusztus hóban itt a csoport teljes aktív létszámával 10 napos tábort létesítünk, amikor a kompresszort is próbálunk szerezni.

Elkövetkezett aztán az augusztus is és az előkészületek már rendben folytak. Sikerült aug. 11 és 12.-ére a Dorogo Bányagépgyártól egy mobil kompresszort kölcsön kapni és a helyszínre szállítani úgy, hogy az utolsó erdő fái közötti kb 150 m-re azvuton kézi erővel engedték le a gépet. Közben a tábor már teljesen benépesült, szombat-vasárnaponként 18-20 fő hétközben 7-8 aktív kutató dolgozott. A tábor saját kunyhát létesített és a csoport nőtagjai vállalták, hogy főzéssel a kutatóinkról gondoskodnak.

A nyelőben a szűk járatrészeket sűrített levegős fejtőkalapáccsal sikerült kibővíteni úgy, hogy azok is alkalmassá váltak a szállítás korszerűbb megszervezésére. Így a közel vízszintes járatban drótkötél kifeszítésével arra függesztve mozgattak a vödörket, majd a függőleges járat szállítását a főléje beszerelt kis kézi csörlővel könnyítettük. Ily módon a nyelő mélyítési munkáit 7 kutató segítségével sikerült megoldani és így hétköznapiokon is teljes lendülettel folyt a munka. A 10 nap alatt a műszaki előkészítés mellett 240 fő 1510 munkaórát teljesített és 960 vödör törmelékkel szállítottak fel a mélybe tartó és eltömődött járatból, ezzel mintegy 6m-t sikerült mélyíteni és a járat mélysége most 41 m-ig van feltárva. Sajnos az eltömődés még tovább tart, így további erőfeszítéseket igényel a feltárás. Az itteni munkák az utolsó napon kerekedett zivatar okozta vízáradat állította meg, ugyanis a nyelőbe lezuduló víz a kutató helyen 60 cm mélyen állt és az elszívás igen lassú volt. Így a kutatótábort be is fejeztük és leszerelve a tábort elhagytuk. Meg kell itt még emlékezni arról, hogy a nyelő környékén nincs ivóvíz, ennek biztosítására a Dorogi Szénbánya adott kölcsön egy 2 m³-es viztartályt, melyet autóval szállítottunk a tábor közelébe és ezzel a tábor ivóvíz ellátása megoldódott.

IV. A Dorogi Mészakőbánya Ujbányájában lévő barlang, melyről az 1978 évi beszámolónkban már híradást adtunk, képezte az 1979 év elejétől májusig terjedő időszakban a z egyik munkaterületünket. A robbantással feltárt tekintélyes méretű barlang járatát a mélység felé már az előző év végén kezdtük a behullott törmeléktől megtisztítani és ezt a munkát folytattuk az év folyamán. A behullott kövek között két olyan hatalmas, mintegy 1.5-2 m³-es is akadt, melyet a kőbánya segítségével robbantással aprítottunk fel. A közel függőleges és 4 m átmérőjű járatot kitöltő törmelék kiszállítása nehéz munkát jelentett, és májusig mintegy 22 m-ről 28 m mélységig sikerült lejutni, azonban az előzetes kutatóknak mélyítése azt mutatta, hogy még további vastag törmelék zárja el a mélybe jutás útját, számításaink szerint legalább 90-100 m³ törmelékkel kellene

még kitermelni ahhoz, hogy az út a mélybe szabadon megnyíljen.
Ez a feladat a mélyég növekedését is figyelembevéve meghaladta csoportunk
lehetőségét, ezért a feltáró munkát itt beszüntettük.

Ugyanitt a művelés alatt álló kb 20 m magas kőfalon újabb robbantások
nyomán kb 120 m -rel távolabb újabb barlangnyílás tárult fel, ennek
bejárása során kiderült, hogy mintegy 50 m mélységig szabadon járható
és végig körökörül igen gazdagon borítják a falakat az aragonit borsókes
képződmények. Ennek a barlangnak a kutatását az ott folyó kőtermelés
nem tette lehetővé. Ezeknek a nagyon gazdagon aragonittal díszített
barlangoknak a megvédése nagyon indokolt lenne, azonban ez a mész-
termelésének más bányarészbe való áthelyezését kívánná. E barlangok
további sorsának ügyében levélben megkerestük a Természetvédelmi
Hivatalt, azonban onnan választ sem kaptunk. A Hivatal részéről törté-
nő helyszíni szemlére a sürgetésünkre a közeljövőben fog sor kerülni.

b./ Az év folyamán folytattuk a környéken lévő és elsősorban a
dorogi kőbányai barlangokból a robbantás hatására letört aragonit-
képződmények és egyéb ásványi anyagok gyűjtését.

Célunk egy állandó barlangi ásványokat bemutató állandó kiállí-
tás létrehozása, amely a dorogi József Attila Művelődési Központban
kap elhelyezést. Az épület tatarozásának elhúzódása miatt ezt csak
az 1980 évben tudjuk létrehozni. Az összegyűjtött ásványi anyagot már
előkészítettük, a helyszínre szállítottuk. Reméljük, hogy hamarosan
elkészül és ezzel a környék lakosságának állandó látványossággal
és tanulsággal szolgálhat. A kiállítás megszervezését indokolja, hogy
Dorog bányászata, annak hagyományai megismerését célozza.

Klíma vizsgálatainkat ez évben is folytattuk és megemlíthetjük, hogy
a Sétorkőpusztai barlang hőmérséklete az év különböző időszakaiban
közel állandó volt, 13.5°C és 14.5°C között volt, ugyanakkor a relatív
páratartalom 97-99 % között mozgott. A Pilisnyergői víznyelőbarlangban, me-
nyáron is nyirkos, csak 6°C volt az átlagos hőmérséklet.

c./ A barlangjainkat látogató szervezett csoportok részére ez évben
is biztosítottuk a szakszerű kalauzolást, a barlangok bemutatását.

Ennek során 7 alkalommal 277 fő látogatóval ismertettük meg a barlangjainkat. Kiemelkedő volt a szept 30.-án rendezett Dorog-i "Gyerekekkel a szabadba" mozgalom keretében szervezett tömeges kirándulónapon megjelent kb 250 dorogai turista megjelenése a Sátorköpusztai barlangnál, ahol a hegymászók bemutatókkal szórakoztatták egyéb rendezvények mellett /kötélhuzás, vitriázó repülés, stb/ a barlangra is kíváncsi volt 120 fő, akiket egymásutáni csoportokban vittünk le a barlangba.

Emellett a Társulat különböző nemzetközi vendégei is felkeresték híres barlangjainkat, többek között lengyel, német és angol szaktudományi foglalkozó tudósok is jártak az év folyamán nálunk, akiknek látogatását kellőképpen megszerveztük és érdeklődésük szerint bemutattuk a barlangot a vonatkozó ismertetéssel együtt.

d./ Az évben túrákat vezettünk a Tokodaltárói bányabeli barlangba, a tokodi Hegyeskő kőfülkőinek, a Bajóti Öregkő barlangjainak megtekintésére. Ezenkívül 16 fő kutatónk részt vett Az MKBT Aggtelek-Jósvafői országos vándorgyűlésén, ahol az ottani cseppkőbarlangokkal ismerkedtek.

f./ Ez évben a korábbi kapcsolataink más kutatócsoporttal csupán a tatabányai csoporttal folytatódott, melynek tagjai több alkalommal segítettek a mészkőbányai barlang feltáró munkáját.

g./ A fentebb elmondottak szerint ez évben is, mint minden évben, résztvettünk a társulat rendezésében folyó országos barlangkutatói vándorgyűlésen. A részvétel mindig jó alkalom arra, hogy minél több kutatóval ismerkedjenek meg tagjaink és sok hasznos tapasztalatot szerezzenek egymástól.

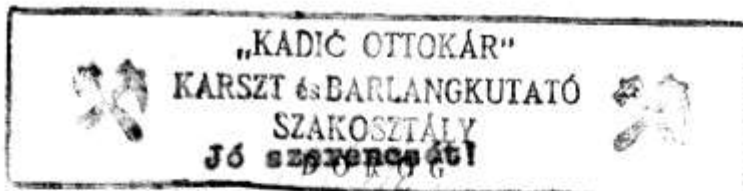
h./ Az előző évekhez hasonlóan folytattuk a számos új belépő kutatónk EML technikai felkészítését, amikor a szükséges biztonsági ismeretek átadásán túl gyakorlati kötéllal ereszkedési-mászási és csomózási stb ismereteket adtunk át. Emellett a térképezéssel foglalkozó két kutatónkat a mérési ismeretekre oktattuk, de térképezési munkát végezni mégsem tudtunk az év folyamán, mivel mindkét kutatónk bevonult időközben.

Az év minden nehézsége ellenére sikeresnek mondható, különösen a földalatti anyagszállítás technikájának fejlesztése terén, valamint

A barlangjaink megvédése évről-évre jelentős feladatot ad csoportunknak, az éy folyamán is mindkét barlangba illetéktelen behatolás történt felbontással, biztonsági zárok tönkretetésével, ezek a megismétlődő kártevéssek sok bosszúságot okoznak, mely végül is az itt tevékenykedő kutatóink lelkes munkáját demoralizálja.

Az 1980 évi munkánkat komoly nekifeszülést kívánó feladatokkal kezdjük, melyek reményteljeseek. Az új esztendő kezdetén ezúton is köszönetet mondunk fenntartó szervünknek, a József Attila Művelődési Központ vezetőségének, valamint a hathatós támogatásért a Dorogi Szénbányai és Szakszervezetnek.

Esztergom, 1980 január 28.



Benedek Endre
csoportvez.h.